

GAZETA URZĘDOWA

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

NR. 2

KATOWICE, DNIA 7. MARCA

1945

Poz.	T R E Ś Ć :	Str.
DZIAŁ URZĘDOWY:		
Ustawy:		
17.—	z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U.R.P. nr 5 poz. 22)	13
18.—	z dnia 11. września 1944 r. o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (Dz. U. R. P. nr 5 poz. 23)	17
19.—	z dnia 31. grudnia 1944 r. o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 r. o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (Dz. U. R. P. nr 19 poz. 97)	17
20.—	z dnia 31. grudnia 1944 r. o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. nr 19 poz. 98)	17
Dekrety Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:		
21.—	z dnia 21. sierpnia 1944 r. o trybie powołania władz administracji ogólnej I i II instancji (Dz. U. R. P. nr 2 poz. 8)	18
22.—	z dnia 23. listopada 1944 r. o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. nr 14 poz. 74)	18
Rozporządzenie Pełnomocnika Rządu Tymczasowego Rz. P. na Województwo Śląskie:		
23.—	z dnia 16 lutego 1945 r., w sprawie rozciągnięcia na obszar Województwa Śląskiego ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. marca 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 51 poz. 396)	21
Zarządzenia Wojewody Śląskiego:		
24.—	z dnia 22. lutego 1945 r. w sprawie powołania Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim do likwidacji i kontroli mienia niemieckiego i opuszczonego	21
25.—	z dnia 1. marca 1945 r. o sposobie administrowania mieniem opuszczonym	22
26.—	z dnia 1. marca 1945 r. w sprawie otwarcia i uruchomienia sklepów, pracowni rzemieślniczych i zakładów gastronomicznych	24
27.—	Podział Województwa Śląskiego na powiaty i gminy	25

DZIAŁ URZĘDOWY

17.

U S T A W A

z dnia 11. września 1944 r.

o organizacji i zakresie działania rad narodowych
(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. nr. 5, z dnia 20 9. 1944, poz. 22)

Z ofiarnej walki ludu polskiego,
z krwi patriotów przelanej ku chwale Ojczyzny,
z bohaterskiego znoju żołnierzy Wolności,
z ducha braterskiej więzi Słowian w walce
z dziećmi germańską,
powstaje znów do życia Wolna i Niepodległa
Polska.

My, członkowie Krajowej Rady Narodowej,
zgromadzeni na uwolnionej Ziemi Polskiej, pomni
obowiązku wobec Narodu, z którego woli zjedno-

czyliśmy się do czynu i walki, wierni zasadom
Manifestu Lipcowego, postanawiamy:

Rozdział I.

Powołanie Rad Narodowych.

Art. 1. Do czasu powołania stałej politycznej
reprezentacji narodu w myśl zasad konstytucji
z dnia 17 marca 1921 r., jako **tymczasowe organy**
ustawodawcze i samorządowe na oswobodzonych
od okupanta terenach Rzeczypospolitej, działają
rady narodowe.

Art. 2. § 1. Struktura hierarchiczna rad naro-
dowych jest następująca:

- Krajowa Rada Narodowa,
- wojewódzkie rady narodowe,
- powiatowe rady narodowe,
- miejskie rady narodowe,
- gminne rady narodowe.

§ 2. Zakres działalności terytorialnej rad na-
rodowych wskazanych w § 1, punkty b—e, opiera

się na podziale administracyjnym Rzeczypospolitej Polskiej z tym, że Rady Narodowe miast Warszawy i Łodzi posiadają uprawnienia wojewódzkich rad narodowych, miejskie rady narodowe miast wydzielonych posiadają uprawnienia powiatowych rad narodowych, zaś miejskie rady narodowe miast niewydzielonych — uprawnienia gminnych rad narodowych.

Rozdział II.

Skład rad narodowych.

Art. 3. Udział w tworzeniu rad narodowych biorą wszystkie organizacje i zrzeszenia demokratyczno-niepodległościowe, które zgłoszą swoją działalność we właściwych organach Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i stoją na gruncie mocy obowiązującej ustawy konstytucyjnej z dnia 17. marca 1921 r.

Art. 4. Krajowa Rada Narodowa składa się:

1. z członków Krajowej Rady Narodowej, którzy zostali powołani przed uchwaleniem niniejszej ustawy,
2. z przedstawicieli, delegowanych przez organizacje polityczne i gospodarcze, centralne zrzeszenia zawodowe i społeczne, działające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
3. z przedstawicieli wojewódzkich rad narodowych, oraz Rad Narodowych miast Warszawy i Łodzi w liczbie po 5 członków od każdej z tych rad,
4. z przedstawicieli organizacji polskich zagranicą, skupiających w swych szeregach obywateli polskich, o ile organizacje te podporządkowały się Krajowej Radzie Narodowej,
5. z dokooptowanych przez Krajową Radę Narodową, na wniosek jej Prezydium, wybitn. i zasłużonych przedstawicieli wojskowości, nauki, literatury, sztuki i pracy społecznej, z tym, by liczba dokooptowanych nieprzekraczała $\frac{1}{4}$ ogólnej liczby członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 5. § 1. Organizacje polityczne wysyłają swych przedstawicieli do Krajowej Rady Narodowej na podstawie porozumienia się między sobą ich instancji kierowniczych.

§ 2. Liczbę przedstawicieli zrzeszeń zawodowych i społecznych ustali w każdym konkretnym przypadku Prezydium Krajowej Rady Narodowej, biorąc pod uwagę rzeczywistą rolę społeczną, wpływ i liczebność danej organizacji oraz zasadę, aby w Krajowej Radzie Narodowej były odpowiednio reprezentowane wszystkie niżej wymienione zrzeszenia:

- a) robotnicze i pracownicze związki zawodowe,
- b) organizacje i zrzeszenia zawodowe inteligencji pracującej,
- c) organizacje rzemieślnicze,
- d) organizacje rolnicze,
- e) centrale i związki spółdzielcze,
- f) organizacje i zrzeszenia przemysłowe i handlowe,
- g) instytucje kulturalne i oświatowe,
- h) stowarzyszenia pomocy i opieki społecznej,
- i) organizacje młodzieży.

§ 3. Liczba przedstawicieli wymienionych w § 2 zrzeszeń i organizacji z całego terenu Rzeczypospolitej Polskiej wraz z dotychczasowymi członkami Krajowej Rady Narodowej z ich ramienia, nie może przekraczać $\frac{1}{5}$ ogółu członków Krajowej Rady Narodowej.

§ 4. Ogólna liczba członków Krajowej Rady Narodowej nie może przekraczać 444.

Art. 6. § 1. System przedstawicielstwa w wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych radach narodowych winien odpowiadać zasadom, wyrażonym w art. 4 pkt. 1, 2, 5 oraz w art. 5 § 1, 2, 3 z tym, że liczba członków tych Rad nie powinna przekraczać:

a) w radach wojewódzkich oraz w miastach Warszawy i Łodzi — 100,

b) w radach powiatowych — 50,

c) w radach miejskich, w miastach:

	do 5.000 mieszkańców	— 12
ponad	5.000 do 10.000 mieszkańców	— 16
ponad	10.000 do 25.000 mieszkańców	— 24
ponad	25.000 do 40.000 mieszkańców	— 32
ponad	40.000 do 60.000 mieszkańców	— 40
ponad	60.000 do 120.000 mieszkańców	— 48
ponad	120.000 do 180.000 mieszkańców	— 56
ponad	180.000 do 250.000 mieszkańców	— 64
ponad	250.000 mieszkańców	— 72

d) liczba członków rad gminnych winna wynosić nie mniej niż 12 i nie więcej niż 30 osób, z uwzględnieniem w miarę możliwości przedstawicielstwa w radzie poszczególnych gromad wiejskich na terenie danej gminy.

§ 2. Narodowe rady gminne oraz miejskie w miastach niewydzielonych delegują do rady powiatowej po jednym przedstawicielu z grona prezydium danej rady narodowej.

Narodowe rady powiatowe i rady narodowe w miastach wydzielonych (z wyjątkiem miast Warszawy i Łodzi), delegują po 2 przedstawicieli do wojewódzkiej rady narodowej z grona swego prezydium.

Do rad narodowych miejskich nie wchodzi przedstawiciele innych rad terenowych.

§ 3. Liczba członków dokooptowanych nie może przekraczać:

a) w wojewódzkich radach narodowych — $\frac{1}{4}$ ogółu członków rady,

b) w powiatowych radach narodowych — $\frac{1}{5}$ ogółu członków Rady,

c) w gminnych radach narodowych — $\frac{1}{6}$ ogółu członków rady.

Art. 7. § 1. Delegatami organizacji wymienionych w art. 4, mogą być osoby, które brały lub biorą czynny udział, bądź w walce zbrojnej z okupantem, bądź w cywilnej akcji samoobrony i oporu, włączając w to akcję propagandową, bądź też w akcji odbudowy państwowości polskiej w zakresie politycznym, społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, o ile ukończyły 21 lat życia.

§ 2. Nie mogą być delegatami osoby, obciążone zarzutem współdziałania z okupantem nie-

mieckim w jego walce z narodem polskim, bądź też udziałem w walce bratobójczej z niepodległościowymi organizacjami demokratycznymi.

Art. 8. Prezydium każdej rady narodowej wyższego stopnia sprawdza w granicach swojej właściwości terytorialnej, prawidłowość ukonstytuowania się rad narodowych niższych stopni.

Art. 9. Nowowprowadzeni członkowie rady narodowej składają na ręce przewodniczącego rady narodowej następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako członek rady narodowej, według najlepszego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować dla dobra Narodu Polskiego, stać na straży jego praw demokratycznych i czynić wszystko w miarę swoich sił i uzdolnień, dla umocnienia Niepodległości i pomyślnego rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. Członkowie Krajowej Rady Narodowej, używają tytułu „poseł do Krajowej Rady Narodowej”.

Art. 11. Art. 21 i 22 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. mają odpowiednie zastosowanie do członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 12. Członkowie Krajowej Rady Narodowej mają prawo do bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacyjnych na terenie całego państwa.

Rozdział III.

Organy rad narodowych.

Art. 13. § 1. Rady narodowe wybierają ze swego grona Prezydium, złożone z przewodniczącego, jego zastępcy, oraz 3 członków.

§ 2. Krajowa Rada Narodowa wybiera Prezydium, złożone z 5 osób, w skład którego wchodzi: przewodniczący, jego zastępcy oraz Naczelnny Dowódca Wojska Polskiego.

Art. 14. Do Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej i jego zastępców mają zastosowanie wszystkie postanowienia Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. dotyczące marszałka i wicemarszałków Sejmu.

Art. 15. § 1. Pomocniczym organem Krajowej Rady Narodowej jest Biuro Prezydyjne.

§ 2. Organizację Biura Prezydyjnego i zakres jego działalności ustali rozporządzenie Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 3. Mianowanie funkcjonariuszów Biura Prezydyjnego na stanowiskach kierowniczych, należy wyłącznie do Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 16. § 1. Do czasu zorganizowania Najwyższej Izby Kontroli Państwa (art. 9 konstytucji z dnia 17 marca 1921 r.) wszystkie kompetencje Najwyższej Izby Kontroli Państwa, przekazuje się Prezydium Krajowej Rady Narodowej, które wykonywuje kontrolę przez specjalne Biuro Kontroli przy Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 2. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego oraz wszystkie resorty i inne podległe im instytucje, urzędy, zakłady, przedsiębiorstwa itp. pań-

stwowe i samorządowe, będą udostępniać Biuru Kontroli do wglądu, znajdujące się w ich dyspozycji dokumenty finansowe (budżety, plany finansowo-gospodarcze, dokumenty przychodowe i rozchodowe, księgi rachunkowe itp.), umożliwiać kontrolę mienia publicznego oraz pod publicznym zarządem się znajdującego (kasy, magazyny, inwentarz itp.), oraz udzielać wszelkich wyjaśnień w sprawach organizacyjnych, administracyjnych, gospodarczych i finansowych.

Art. 17. Rady narodowe, jako organ kontroli społecznej, mają prawo w swoim zakresie działania wyłaniania i wyznaczania nadzwyczajnych komisji dla poszczególnych spraw, z prawem wzywania świadków i rzeczoznawców, oraz przesłuchiwania stron zainteresowanych.

Rozdział IV.

Funkcjonowanie rad narodowych.

Art. 18. § 1. Posiedzenia rad narodowych wojewódzkich, powiatowych, miejskich i gminnych, odbywają się obowiązkowo przynajmniej raz na miesiąc, zaś Krajowej Rady Narodowej, przynajmniej raz na kwartał.

§ 2. Poza tym, posiedzenie rady narodowej może być zwołane w każdym czasie przez prezydium rady z inicjatywy własnej, lub też na wniosek przynajmniej $\frac{1}{4}$ członków rady.

§ 3. Obecność na posiedzeniu rady narodowej jest obowiązkowa. Członek rady opuszczający bez uzasadnionej przyczyny 2 posiedzenia rady, może być uchwałą prezydium rady pozbawiony mandatu. O pozbawieniu mandatu delegata, zostaje powiadomiony odpowiedni organ wysyłający, celem wysłania innego delegata.

§ 4. Każdej radzie narodowej przysługuje prawo zawieszenia swych członków w prawach członkowskich zwykłą większością głosów i wykluczenia z rady większością $\frac{2}{3}$ głosów. Organizacja delegująca ma prawo wysłać nowego przedstawiciela na miejsce wykluczonego członka rady.

Wykluczonemu, lub zawieszonemu członkowi przysługuje prawo odwołania się do hierarchicznie wyższej rady narodowej.

Art. 19. Rady narodowe winny być zwołane na sesję budżetową najpóźniej w styczniu przed rozpoczęciem roku budżetowego.

Art. 20. Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej $\frac{1}{3}$ liczby członków, faktycznie powołanych w myśl art. 4 i 6.

Art. 21. § 1. Rady narodowe zorganizowane są na zasadzie hierarchicznego podporządkowania się.

§ 2. Władza zwierzchnią i nadzorczą wszystkich rad narodowych jest Krajowa Rada Narodowa, która ustala linie wytyczne i nadaje kierunek pracom innych rad narodowych.

§ 3. Krajowa Rada Narodowa może rozwiązać każdą bezpośrednio lub pośrednio hierarchicznie niższą radę narodową i zawiesić lub wykluczyć poszczególnych jej członków.

Art. 22. § 1 Każda rada narodowa niższego stopnia przedkłada hierarchicznie wyższej terytorialnie właściwej radzie narodowej sprawozdanie ze swej działalności nie później niż dnia 15 każdego miesiąca kalendarzowego.

§ 2. Sprawozdanie winno obejmować okres jednego miesiąca kalendarzowego.

§ 3. Odpisy protokołów posiedzeń rady winny być w trybie przewidzianym w § 1, przedkładane nie później niż dnia 7-go po odbyciu posiedzenia.

§ 4. Sprawozdania z działalności wojewódzkich rad narodowych winny być przedkładane w trybie przewidzianym w §§ 1, 2 i 3, Krajowej Radzie Narodowej.

§ 5. Za wykonanie powyższych postanowień odpowiada osobiście przewodniczący rady.

Art. 23. Każda uchwała rady narodowej (wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej i gminnej) pozostająca w sprzeczności z ustawą niniejszą, lub innymi obowiązującymi przepisami, będzie uchylona w trybie nadzoru przez Krajową Radę Narodową.

Art. 24. Posiedzenia rad narodowych są jawne, w poszczególnych wypadkach rady narodowe mogą uchwalić tajność posiedzenia.

Art. 25. Krajowa i terenowe rady narodowe posługują się pieczęcią z Orłem Piastowskim.

Rozdział V.

Kompetencja rad narodowych.

Art. 26. Zakres działania Krajowej Rady Narodowej obejmuje:

1. ustawodawstwo,
2. planowanie działalności publicznej w szczególności ustalanie budżetów i planów świadczeń w naturze,
3. ustalanie stanu liczebnego wojska oraz liczby mającego być pobranym rekruta,
4. kontrolę działalności organów wykonawczych z punktu widzenia zgodności z ustawami i uchwalonymi planami, oraz polityki i celowości,
5. powoływanie i odwoływanie organów wykonawczych, — to jest Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego, lub jego poszczególnych członków, oraz Naczelnego Dowództwa Wojska Polskiego,
6. uchwalanie w drodze ustawy podstawowych aktów gospodarki, jako to: zaciągania pożyczek, zbycia, zamiany, lub obciążania nieruchomości majątku państwowego, przyjęcia gwarancji finansowych,
7. zatwierdzanie umów handlowych, celnych oraz stale obciążających Państwo pod względem finansowym,
8. uchwalanie w drodze ustawy nadzwyczajnych aktów politycznych, jako to: wypowiedanie wojny, zawarcie pokoju, zawarcie przymierza, wprowadzenie stanu wyjątkowego, wprowadzenie stanu wojennego, zatwierdzenie międzynarodowych umów państwowych, wprowadzających przepisy prawne, obowiązujące obywateli polskich albo zmieniające granice państwa, amnestja.

Art. 27. Poza uprawnieniami przysługującymi Krajowej Radzie Narodowej z art. 26, Krajowa Rada Narodowa uprawniona jest do powołania w momencie uznanym przez siebie za odpowiedni, Tymczasowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 28. Do kompetencji terenowych rad narodowych należy w zakresie ich właściwości terytorialnych:

1. planowanie działalności publicznej, w szczególności: ustalanie budżetu, oraz planu świadczeń w naturze,
2. kontrola działalności organów wykonawczych (państwowych i samorządowych) z punktu widzenia legalności, celowości i zgodności z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej,
3. powoływanie samorządowych organów wykonawczych,
4. zawieranie umów w sprawie zaciągnięcia pożyczki, zbycia, zamiany lub obciążenia majątku nieruchomego.

Art. 29. § 1. Niezależnie od uprawnień przewidzianych w art. 28, radom narodowym może być, stosownie do postanowień, zawartych w art. 3 ust. 4 Konstytucji z dnia 17 marca 1921 roku, przekazany właściwy zakres ustawodawstwa.

§ 2. Przekazanie to może nastąpić tylko każdorazową uchwałą Krajowej Rady Narodowej.

Art. 30. § 1. Prace każdej rady narodowej w zakresie planowania i budżetowania winny być zakończone przed dniem 1-go kwietnia.

§ 2. Projekty planów (preliminarze budżetowe) winny być przedłożone przez właściwe organy wykonawcze, Krajowej Radzie Narodowej i innym radom narodowym — do dnia 1-go stycznia.

§ 3. O ile do dnia 1-go kwietnia, dana rada narodowa nie uchwali budżetu lub przedłożonych jej planów, przewodniczący rady narodowej zarządzi ogłoszenie budżetu i planów w brzmieniu zaprojektowanym przez organy wykonawcze.

Rozdział VI.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 31. Na terenach Rzeczypospolitej Polskiej pozostających jeszcze pod okupacją, terenowe rady narodowe tworzą się w trybie i na zasadach wyrażonych w Statucie Tymczasowym Rad Narodowych z dnia 1-go stycznia 1944 r.

Art. 32. § 1. Istniejące na terenach oswobodzonych z pod okupacji rady narodowe, które powstały w trybie i na zasadach, przepisów Statutu Tymczasowego Rad Narodowych z dnia 1-go stycznia 1944 — z wyjątkiem Krajowej Rady Narodowej — winny w terminie do dnia 1 listopada 1944 r. dostosować swoją organizację do zasad ustawy niniejszej.

§ 2. Istniejące na terenach pozostających jeszcze pod okupacją rady narodowe, winny dostosować swoją organizację do zasad ustawy niniejszej w terminie dni 30 od chwili oswobodzenia spod okupacji.

§ 3. Krajowa Rada Narodowa uzupełni swój skład delegatami z terenów już oswobodzonych

spod okupacji w trybie wskazanym ustawą niniejszą, w terminie do dnia 1 stycznia 1945 roku, zaś delegatami z terenów znajdujących się jeszcze pod okupacją, w ciągu dni 90. od momentu oswobodzenia.

Art. 33. Z chwilą przeprowadzenia wyborów powszechnych do ciał parlamentarnych na zasadach Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. Krajowa Rada Narodowa ulegnie automatycznemu rozwiązaniu.

Art. 34. Zmiana lub uchylenie mocy obowiązującej ustawy niniejszej może nastąpić tylko uchwałą Krajowej Rady Narodowej, powziętą większością kwalifikowaną $\frac{2}{3}$ głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby członków Krajowej Rady Narodowej.

Art. 35. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej i Polskiemu Komitetowi Wyzwolenia Narodowego.

Art. 36. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej
Rady Narodowej: **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:

Edward Bolesław Osóbka-Morawski

18.

U S T A W A

z dnia 11 września 1944 r.

o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej

(Przedruk z Dz. Ust. R. P. nr. 5 z dnia 20 września 1944 r., poz. 23)

Zgodnie z postanowieniami Konstytucji z dnia 17 marca 1921 r. oraz ustawy z dnia 11 września 1944 r. o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych postanawia się co następuje:

Art. 1. Przewodniczącemu Krajowej Rady Narodowej przysługują wszystkie uprawnienia Marszałka Sejmu.

Art. 2. Wobec opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zastępuje go Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Z tytułu zastępstwa Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej spełnia następujące funkcje:

- a) podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi członkami Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i zarządza ich ogłoszenie w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz w celu ich wykonania wydaje rozporządzenia wykonawcze i zarządzenia,
- b) jest najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych Państwa, przy czym zwierzchnictwo sprawuje przez Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego,
- c) wykonuje prawo łaski,
- d) reprezentuje Państwo na zewnątrz, przyjmuje i wysyła przedstawicieli dyplomatycznych,
- e) zawiera umowy z innymi Państwami,

i) mianuje sędziów, o ile ustawa nie zawiera innego postanowienia,

g) nadaje ordery i odznaczenia, jeśli ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 4. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Przewodniczącemu Krajowej Rady Narodowej.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i wygasa automatycznie z chwilą ukonstytuowania się ciał parlamentarnych, wybranych na zasadzie powszechnych wyborów.

Przewodniczący Krajowej

Rady Narodowej: **Bolesław Bierut** —

Przewodniczący Polskiego Komitetu
Wyzwolenia Narodowego:

Edward Bolesław Osóbka-Morawski

19

U S T A W A

z dnia 31. grudnia 1944 roku

o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 roku o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 19
z dnia 31. grudnia 1944 poz. 97)

Art. 1. W ustawie z dnia 11. września 1944 roku o kompetencji Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 23) zastępuje się wyraz „Przewodniczący” we wszystkich artykułach, gdzie wyraz ten został użyty, wyrazem „Prezydent”.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Bolesław Bierut**

Członkowie Prezydium Krajowej Rady
Narodowej:

(—) **Edward Bolesław Osóbka-Morawski**

(—) **Michał Rola-Żymierski, generał broni**

20.

U S T A W A

z dnia 31. grudnia 1944 roku

o zmianie ustawy z dnia 11. września 1944 roku o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 19
z dnia 31. grudnia 1944 poz. 98)

Art. 1. W ustawie z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania Rad Narodowych (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 22) wprowadzają się zmiany następujące:

1. we wszystkich artykułach, gdzie został użyty wyraz „Przewodniczący”, zastępuje się wyraz ten wyrazem „Prezydent”.
2. w art. 26 po ust. (1) wprowadza się jako ust. (2): „(2) W okresach między posiedzeniami Krajowej Rady Narodowej (art. 18, § 1 i 2) wszystkie jej uprawnienia, wymienione w art. 21 § 2 i § 3, art. 23, art. 25, art. 26 ust. 1 pkt. 2, 3, 4, 6, 7, 8 i art. 29 § 2 wykonuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej”.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

(—) **Bolesław Bierut**

Członkowie Prezydium Krajowej Rady Narodowej:

(—) **Edward Bolesław Osóbka-Morawski**

(—) **Michał Rola-Żymierski, generał broni**

21.

DEKRET

Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego.

z dnia 21 sierpnia 1944 r.

o trybie powołania władz administracji ogólnej I-ej i II-ej instancji.

(Przedruk z Dz. U. R. P. nr. 2 z d. 22 8. 1944 poz. 8)

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15 sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1 poz. 3) Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Jako organa wykonawcze administracji ogólnej II. instancji działają Urzędy Wojewódzkie. Kierownikiem Urzędu Wojewódzkiego jest wojewoda, mianowany przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na podstawie wniosku Kierownika Resortu Administracji Publicznej i opinii Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Art. 2. Wojewodę odwołuje Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego na podstawie wniosku Kierownika Resortu Administracji Publicznej. Wojewódzka Rada Narodowa ma prawo żądać ustąpienia wojewody umotywowaną uchwałą, występując z własnej inicjatywy, bądź też z inicjatywy jednej z Rad Powiatowych danego województwa.

Art. 3. Wojewoda z tytułu swego stanowiska wchodzi w skład Wojewódzkiej Rady Narodowej jako pełnoprawny jej członek.

Art. 4. Wojewoda służbowo i organizacyjnie podlega Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej. O ile wykonuje funkcje, należące do zakresu działania innego Resortu, podlega w sprawie tych funkcji Kierownikowi rzeczowo właściwego Resortu.

Art. 5. Kontrolę społeczną nad działalnością wojewody wykonuje Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej. Wojewoda periodycznie składa sprawozdania Wojewódzkiej Radzie Narodowej z ogólnej linii swojej działalności.

Art. 6. Zastępcę wojewody mianuje i zwalnia Kierownik Resortu Administracji Publicznej po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Art. 7. Jako organa wykonawcze administracji ogólnej I. instancji działają Starostwa Powiatowe. Kierownikiem Starostwa jest starosta, mianowany przez Kierownika Resortu Administracji Publicznej na podstawie wniosku wojewody i opinii Powiatowej Rady Narodowej.

Art. 8. Starostę odwołuje Kierownik Resortu Administracji Publicznej. Powiatowa Rada Naro-

dowa ma prawo żądać ustąpienia starosty umotywowaną uchwałą, występując z własnej inicjatywy, bądź też z inicjatywy jednej z Rad Gminnych danego powiatu. Kontrolę społeczną nad działalnością starosty wykonuje Prezydium Powiatowej Rady Narodowej. Starosta periodycznie składa sprawozdania Powiatowej Radzie Narodowej z ogólnej linii swego postępowania.

Art. 9. Starosta z tytułu swego stanowiska wchodzi w skład Powiatowej Rady Narodowej jako pełnoprawny jej członek.

Art. 10. We wszystkich sprawach, wchodzących w zakres kompetencji samorządu terytorialnego, wojewoda i starosta podlegają decyzjom właściwych Rad Narodowych.

Art. 11. Uchyla się podział administracyjny, wprowadzony przez okupanta.

Art. 12. Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej.

Art. 13. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej: **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:

Edward Bolesław Osóbka-Morawski

Kierownik Resortu Administracji

Publicznej: **Stanisław Kotek-Agroszewski.**

22.

DEKRET

Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

z dnia 23 listopada 1944 r.

o organizacji i zakresie działania samorządu terytorialnego.

(Przedruk z Dziennika Ustaw Rz. P. Nr. 14 z dnia 11. grudnia 1944 poz. 74)

Na podstawie ustawy Krajowej Rady Narodowej z dnia 15. sierpnia 1944 r. o tymczasowym trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 3) — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

I. Zakres zadań samorządu terytorialnego.

Art. 1. Do zakresu działania samorządu terytorialnego należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, o ile nie są wyraźnie zastrzeżone do kompetencji władz państwowych.

Art. 2. Do zakresu działania samorządu terytorialnego nie należą sprawy:

- a) zagraniczne i handlu zagranicznego,
- b) wojskowe,
- c) wymiaru sprawiedliwości,
- d) lasów,
- e) górnictwa,
- f) lotnictwa, kolei, dróg kołowych państwowych i wojewódzkich oraz dróg wodnych,
- g) poczty i telekomunikacji,
- h) waluty i ubezpieczeń,
- i) państwowych podatków, opłat, cel, akcyz i monopoli.

Art. 3. Samorząd terytorialny reprezentowany przez terenową radę narodową stanowi korporację prawa publicznego i posiada osobowość prawną.

Art. 4. Ustawy wojewódzkie, przewidziane w art. 29 ustawy z dnia 11. września 1944 r. o organizacji i zakresie działania rad narodowych (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 22), nabierają mocy obowiązującej na obszarze województwa po zatwierdzeniu przez Przewodniczącego Krajowej Rady Narodowej z kontrasygnatą Przewodniczącego Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego i właściwego kierownika resortu, oraz po ogłoszeniu w dzienniku urzędowym województwa.

Art. 5. § 1. Każda rada narodowa niższego stopnia podlega bezpośredniemu nadzorowi rady narodowej wyższego stopnia.

§ 2. Wszystkie uchwały rad narodowych: wojewódzkiej, powiatowej, miejskiej i gminnej dotyczące:

- a) budżetu i planu świadczeń w naturze,
- b) wprowadzenia i pobierania podatków i opłat,
- c) zaciągnięcia pożyczki lub objęcia zobowiązania,
- d) nabywania, pozbywania i obciążania majątku nieruchomego,
- e) lokaty kapitału

wymagają zatwierdzenia prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

§ 3. Zatwierdzeniu podlegają również wszystkie uchwały, które w myśl dotychczas obowiązujących przepisów dla samorządów, podlegały zatwierdzeniu władz nadzorczych.

Art. 6. Prezydium rady narodowej właściwe do zatwierdzania uchwał wyszczególnionych w art. 5 § 2 i 3 powyższe decyzję w przeciągu dni 30 od dnia zawiadomienia o uchwale. W tym przedmiocie stosuje się postanowienia zawarte w art. 39 ustawy z dnia 11. sierpnia 1923 r. o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych w brzmieniu obwieszczenia Ministra Spraw Wewn. z dnia 26. czerwca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 454).

Art. 7. § 1. Prezydium każdej hierarchicznie wyższej rady narodowej ma prawo z urzędu lub na wniosek wstrzymać w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia wykonanie każdej uchwały rady hierarchicznie niższej oraz uchwały organu wykonawczego, którą uważa za niezgodną z prawem, niecelową lub niezgodną z zasadniczą linią działalności Krajowej Rady Narodowej.

§ 2. Rada Narodowa lub organ wykonawczy, którego uchwała została zakwestionowana, ma prawo w ciągu dni 7 od otrzymania o tym wiadomości, powziąć reasumpcję zakwestionowanej uchwały.

§ 3. W wypadku wstrzymania wykonania uchwały rady narodowej zakwestionowana uchwała winna być bezzwłocznie przedłożona Krajowej Radzie Narodowej, zaś w wypadku wstrzymania wykonania uchwały organu wykonawczego radzie narodowej hierarchicznie wyższej. o ile rada narodowa lub jej organ wykonawczy nie skorzysta z uprawnień zawartych w § 2.

Art. 8. Rada narodowa wyższego stopnia ma prawo kontroli i inspekcji działalności rady narodowej niższego stopnia i jej organu wykonawczego.

II. Organy wykonawcze samorządu wojewódzkiego i powiatowego.

Art. 9. Zwierzchni nadzór państwowy nad działalnością wojewódzkich i powiatowych samorządowych organów wykonawczych sprawuje Kierownik Resortu Administracji Publicznej.

Art. 10. Organem wykonawczym wojewódzkiej rady narodowej jest wydział wojewódzki.

Art. 11. Wydział wojewódzki składa się z 6 członków wybranych przez wojewódzką radę narodową spośród jej członków lub też spośród mieszkańców danego województwa. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali kolejno największą ilość głosów.

Art. 12. § 1. Członkami wydziału wojewódzkiego mogą być osoby, które mają przynajmniej 5-letnią pracę w dziedzinie państwowej, samorządowej lub społecznej.

§ 2. Pracownicy państwowi i samorządowi wybrani na członków wydziału wojewódzkiego w razie przyjęcia wyboru otrzymują na czas pełnienia tych funkcji bezpłatny urlop, zaliczalny do wysługi emerytalnej.

§ 3. Członkowie wydziału wojewódzkiego otrzymują diety w wysokości ustalonej rozporządzeniem Kierownika Resortu Administracji Publicznej.

Art. 13. Przewodniczącym wydziału wojewódzkiego jest z urzędu wojewoda lub jego zastępca.

Art. 14. Wszystkie czynności biurowe wydziału wojewódzkiego załatwia właściwy urząd wojewódzki.

Art. 15. Wydział wojewódzki zwołuje przewodniczący przynajmniej raz na dwa tygodnie. Wydział musi być zwołany, jeżeli tego zażąda dwóch jego członków.

Art. 16. Do powzięcia uchwał wydziału wojewódzkiego wymagana jest obecność przewodniczącego i przynajmniej trzech członków wydziału. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 17. Wydział wojewódzki:

- a) przygotowuje sprawy mające wejść pod obrady wojewódzkiej rady narodowej lub jej prezydium;
- b) decyduje we wszystkich sprawach niezastreżonych do decyzji rady lub jej prezydium;
- c) wykonuje uchwały rady lub jej prezydium;
- d) wykonuje na zlecenie rady lub jej prezydium kontrolę nad działalnością organów wykonawczych samorządu niższego stopnia oraz organów administracji państwowej;
- e) sprawuje władzę porządkową nad prezydentami, wiceprezydentami, członkami zarządów miast wydzielonych oraz członkami wydziałów powiatowych;

- f) wykonuje inne czynności poruczone mu przez ustawy;
- g) składa sprawozdanie ze swej działalności prezydium właściwej rady narodowej, przynajmniej raz na miesiąc.

Art. 18. W wypadkach niecierpiących zwłoki, przewodniczący wydziału wojewódzkiego samodzielnie wydaje niezbędne zarządzenia w sprawach należących do zakresu działania wydziału, obowiązany jest wszakże wyjednać na najbliższym posiedzeniu wydziału zatwierdzenie dla tych czynności.

Art. 19. Kary porządkowe są następujące:

- a) upomnienie,
- b) nagana.

Art. 20. § 1. Władzę dyscyplinarną nad prezydentami, wiceprezydentami, członkami zarządów miast wydzielonych oraz członkami wydziałów powiatowych, sprawuje komisja dyscyplinarna, złożona z 7-miu członków wybranych przez wojewódzką radę narodową.

§ 2. Kary dyscyplinarne są następujące:

- a) grzywna do 5.000 zł.
- b) złożenie z urzędu.

§ 3. Osobie ukaranej służy prawo odwołania się w ciągu 7-miu dni od orzeczenia nakładającego karę porządkową do Kierownika Resortu Administracji Publicznej, zaś od orzeczenia nakładającego karę dyscyplinarną do Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

§ 4. Sposób powoływania i tryb postępowania komisji dyscyplinarnej określi rozporządzenie Kierownika Resortu Administracji Publicznej.

Art. 21. § 1. W wypadkach powtarzających się wykroczeń porządkowych oraz w wypadkach niecierpiących zwłoki, gdy działalność organów wymienionych w art. 17, pkt. e) — naraża lub narażać może interes publiczny na oczywistą szkodę, wydział wojewódzki może cały organ lub poszczególne jego członków zawiesić w urzędowaniu, zawiadamiając równocześnie o dokonanej zawieszce Kierownika Resortu Administracji Publicznej z podaniem motywów zawieszenia.

§ 2. W wypadku zawieszenia w urzędowaniu całego organu wykonawczego funkcje wykonawcze sprawuje tymczasowo prezydium właściwej rady narodowej.

Art. 22. Organem wykonawczym powiatowej rady narodowej jest wydział powiatowy.

Art. 23. Postanowienia zawarte w art. 11—21 mają odpowiednie zastosowanie do wydziałów powiatowych z tym, że wydział powiatowy jest władzą porządkową dla burmistrzów, wójtów, sołtysów oraz członków zarządów gmin wiejskich i miast niewydzielonych.

W sprawach kar porządkowych służy odwołanie do wojewody, a w sprawach dyscyplinarnych do prezydium wojewódzkiej rady narodowej.

III. Organy wykonawcze samorządu miejskiego i gminnego.

Art. 24. Organem wykonawczym miejskiej rady narodowej jest zarząd miejski.

Art. 25. § 1. Zarząd miejski składa się: w miastach wydzielonych z prezydenta i wiceprezydenta, w miastach niewydzielonych z burmistrza i wiceburmistrza, a ponadto we wszystkich miastach z 3—6 członków zarządu.

§ 2. W miastach liczących ponad 50.000 mieszkańców rada narodowa może powiększyć liczbę wiceprezydentów do dwóch, wyjątkowo zaś do trzech, jeżeli wymaga tego większy rozwój gospodarki miejskiej. Uchwała o powiększeniu ilości stanowisk wiceprezydentów wymaga zatwierdzenia właściwej wojewódzkiej rady narodowej.

Art. 26. § 1. Prezydenta i wiceprezydentów oraz burmistrza i wiceburmistrza wybiera właściwa miejska rada narodowa zwykłą większością głosów obecnych.

§ 2. Wybór prezydenta i wiceprezydentów wymaga zatwierdzenia Kierownika Resortu Administracji Publicznej, po wysłuchaniu opinii prezydium wojewódzkiej rady narodowej, zaś wybór burmistrza i wiceburmistrza wymaga zatwierdzenia wojewody, po wysłuchaniu opinii prezydium powiatowej rady narodowej.

Art. 27. Liczbę członków zarządu miejskiego ustala miejska rada narodowa. Odnosna uchwała wymaga zatwierdzenia prezydium rady narodowej hierarchicznie wyższej.

Art. 28. Członków zarządu miejskiego wybiera miejska rada narodowa. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali kolejno największą liczbę głosów.

Art. 29. Prezydenci miast pełnią zarazem funkcje starostów grodzkich i w tym zakresie służbowo podlegają wojewodzie.

Art. 30. Organem wykonawczym gminnej rady narodowej jest zarząd gminny.

Art. 31. § 1. Zarząd gminny składa się z wójta, podwójciego i trzech członków zarządu wybieranych przez gminną radę narodową w sposób przewidziany dla burmistrzów i członków zarządów miejskich.

§ 2. Wybór wójta i podwójciego wymaga zatwierdzenia przez właściwego starostę.

Art. 32. § 1. Wójtowi, dla celów administracji gromad, podlegają sołtysi i podsołtysi (po jednym sołtysie i podsołtysie dla każdej gromady), wybrani przez ogólne zebranie mieszkańców gromady.

§ 2. Sołtysi lub podsołtysi biorą udział w posiedzeniach zarządu gminnego z głosem doradczym jedynie w wypadku, gdy przedmiotem obrad są sprawy dotyczące danej gromady.

Art. 33. Zakres działania miejskich oraz gminnych rad narodowych, i ich organów wykonawczych określają postanowienia art. 43—48 ustawy z dnia 23, marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) — z wyjątkiem postanowień zawartych w art. 43 ust. (1) pkt. c, d — zdanie ostatnie e, f, g oraz ust. (2), art. 44 ust. (1) pkt. e, ust. (4), zdanie 1 i 2 ust. (5), art. 45, art. 46 ust. (3) i (4) zdanie ostatnie ust. (6) oraz w art. 47 ust. (1), — które nie mają zastosowania.

Art. 34. § 1. Wybory członków organów wykonawczych rad narodowych są tajne.

§ 2. W razie opróżnienia stanowiska członka organu wykonawczego z jakichkolwiek przyczyn, właściwa rada narodowa obowiązana jest w przeciągu miesiąca dokonać wyborów uzupełniających.

IV. Przepisy ogólne.

Art. 35. § 1. Organy wykonawcze rad narodowych mogą być rozwiązane przez rady narodowe wyższego stopnia.

§ 2. Przeciw decyzji rozwiązującej organ wykonawczy służy radzie narodowej, która odnośny organ wybrała, prawo odwołania się do rady narodowej wyższego stopnia od rady rozwiązującej.

Art. 36. Dekret niniejszy nie ma zastosowania do miasta stołecznego Warszawy i Łodzi.

Art. 37. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Kierownikowi Resortu Administracji Publicznej.

Art. 38. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Krajowej Rady Narodowej:

(—) **Bolesław Bierut**

Przewodniczący Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego:

(—) **Edward Osóbka-Morawski**

w/z Kierownik Resortu Administracji Publicznej:

(—) **Mgr. Adam Ostrowski**

23.

ROZPORZĄDZENIE

PEŁNOMOCNIKA RZĄDU TYMCZASOWEGO RZ. P. NA WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

z dnia 16. lutego 1945 r.

w sprawie rozciągnięcia na obszar Województwa Śląskiego ustawy o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. marca 1933 r. (Dz. U. R. P. nr 51, poz. 396)

Na obszar Województwa Śląskiego rozciąga się w miejsce dotychczasowych przepisów o ubezpieczeniu społecznym z natychmiastową mocą obowiązującą ustawę o ubezpieczeniu społecznym z dnia 28. marca 1933 r. (Dziennik Ustaw R. P. nr 51 poz. 396) oraz wszystkie późniejsze rozporządzenia do tej ustawy wydane przez **Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego**.

Tworzy się **Ubezpieczalnię Społeczną w Katowicach**. Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Chorzowie, obejmuje swoją działalnością wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych, wynikające z wyżej wymienionej ustawy.

Do czasu nowelizacji przepisów ustawy z dnia 28. marca 1933 r., normujących świadczenia rentowe dla osób zatrudnionych w **górnictwie i hutnictwie**, które podlegały dotychczas ubezpieczeniu brackiemu, agendy bractw górniczych poprowadzi ekspozytura **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych** w Tarnowskich Górach.

Siedziba **Okręgowego Sądu Ubezpieczeń** są Katowice.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia i wydanie odnośnych zarządzeń poruczam Wojewodzie Śląskiemu.

Katowice, dnia 16. lutego 1945 r.

**Pełnomocnik Rządu Tymczasowego Rz. P.
na Województwo Śląskie**

(—) **A. Zawadzki**, Gen. Bryg.

24.

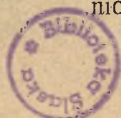
ZARZĄDZENIE

Wojewody Śląskiego

z dnia 22. lutego 1945 L. 14 Skl 45

w sprawie powołania **Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim do likwidacji i kontroli mienia poniemieckiego i opuszczonego**.

1. Kompetencji powyższej Komisji podlegać będzie wszelkie mienie pozostałe po:
 - a) okupancie niemieckim i jego sprzymierzeńcach,
 - b) obywatelach państwa niemieckiego (Reichs-deutsche),
 - c) osobach przynależnych do narodowości niemieckiej (Volksliste I i II) oraz t. zw. „Volks-deutsche” z byłej Generalnej Gubernii,
 - d) obywatelach państw sprzymierzonych z okupantem niemieckim,jakoteż wszelkie mienie opuszczone lub nie objęte dotychczas przez prawnych właścicieli.
2. Zarząd nad majątkiem wymienionym w pkt. 1) sprawują Zarządy Miast Wydzielonych oraz Władze Powiatowe administracji ogólnej I instancji poprzez stworzone w tym celu Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego.
3. Wszystkie Zarządy Miast Wydzielonych i Władze Administracyjne I. instancji winny ująć niezwłocznie w ścisłą ewidencję mienie wyszczególnione w pkt. 1), zabezpieczyć je, a w razie potrzeby ustanowić tymczasowych zarządców, zgodnie z instrukcjami Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej.
4. Przy obejmowaniu każdego mienia w ewidencję, należy przeprowadzić szczegółową inwenturę danego obiektu oraz ustalić wszelkie straty, ubytki i szkody, przy równoczesnym naprowadzeniu przyczyn tychże (np. działania wojenne, grabieże, pożar itp.).
5. Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego prowadzić będą szczegółową rachunkowość odnośnie poszczególnych obiektów w myśl wytycznych i instrukcji Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej.
6. Wszelkie wpłaty i wypłaty dokonywane w związku z zarządem winne być realizowane za pośrednictwem Komunalnych Kas Oszczędności na otwarte w tym celu osobne konta „Zarządu Mienia Opuszczonego”. Wypłaty z konta mogą nastąpić jedynie na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego.
7. Specjalna Komisja Likwidacyjno-Kontrolna przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim jest upoważniona do wglądu w zakresie administrowania

„Mienia Opuszczonego” przez organy samorządowe i państwowe, wydawania opinii i decyzji, oraz do przeprowadzania kontroli zarówno pod względem rzeczowym jak i formalnym.

8. Komisja Likwidacyjno-Kontrolna działa w zakresie swych uprawnień w porozumieniu z Likwidatorem Okręgowym, mianowanym przez Ministerstwo Skarbu przy Izbie Skarbowej w Katowicach, we wszystkich wypadkach, w których zainteresowany jest Skarb Państwa jako fiskus.
9. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

p. o. Wojewody Śląskiego
(—) ppłk. Ziętek

25.

ZARZĄDZENIE Wojewody Śląskiego z dnia 1 marca 1945 r.

o sposobie administrowania mieniem opuszczonym.

Na podstawie mojego zarządzenia z dnia 22 lutego 1945 roku w sprawie powołania specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej do likwidacji i kontroli mienia opuszczonego i poniemieckiego, zarządzam co do sposobu administrowania majątkami i prawami opuszczonymi i poniemieckimi czyli tak zwanym „mieniem opuszczonym” co następuje:

1. Przedmiotem zarządu mienia opuszczonego jest:

- a) majątek ruchomy i nieruchomy Skarbu Państwa Polskiego, o ile ten nie został przejęty dotychczas przez odpowiednie władze,
- b) majątek państwa niemieckiego i jego obywateli (Reichsdeutsche), osób przynależnych do narodowości niemieckiej (Volksliste I. i II.), t. zw. Volksdeutsche z byłej Generalnej Gubernii, oraz majątek państw sprzymierzonych z Niemcami i ich obywateli,
- c) wszelkie mienie opuszczone.

Pod pojęcie majątku podpadają wszelkie prawa majątkowe w rozumieniu norm ustawy cywilnej.

2. Wymieniony w pkt. 1) majątek przechodzi w zarząd mienia opuszczonego łącznie z wszelkimi przynależnościami, wierzytelnościami, udziałami oraz prawami i interesami, o ile majątek ten znajduje się na terenie administracyjnym Województwa Śląskiego.

3. Zarząd majątkami wymienionymi w pkt. 1) i 2) wykonują:

- a) samorządy miejskie miast wydzielonych, o ile chodzi o majątki położone na terenie im podległym,
- b) władze administracji ogólnej I. instancji, o ile chodzi o majątki położone na terytorium ich powiatów, w porozumieniu z zarządami odnośnych gmin wiejskich i miejskich.

4. Zarządy miast wydzielonych i powiatowe władze administracji ogólnej I. instancji wykonują zarząd bezpośredni nad majątkiem:

- a) ruchomym,
- b) nieruchomością rolną nieprzekraczającą powierzchnię 15 ha,
- c) nieruchomością miejską,
- d) wszelkimi przedsiębiorstwami przemysłowymi i handlowymi, z wyłączeniem tych, które zgodnie z art. 14 i 16 rozp. P. R. P. z dn. 7. 6. 1927 r. Dz. U. R. P. nr 53 poz. 468 o prawie przemysłowym podlegają kompetencji władz administracyjnych II. instancji,
- e) innemi prawami majątkowemi, których wartość nie przekracza 50.000.— złotych.

Zarząd innemi majątkami podlega Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, która sprawuje ten zarząd w porozumieniu z właściwymi wydziałami fachowymi Urzędu Wojewódzkiego, jak Wydział Przemysłowy o ile chodzi o przedsiębiorstwa przemysłowe, Wydział Aprowizacji i Handlu o ile chodzi o przedsiębiorstwa handlowe, oraz Wojewódzki Urząd Ziemski o ile chodzi o nieruchomości rolne.

5. Wyłącza się z pod Referatów mienia opuszczonego wszystkie obiekty majątkowe, które na podstawie zarządzeń władz centralnych podlegają i są administrowane przez specjalne organa. W każdym wypadku Zarządy Mienia Opuszczonego majątki te winny ująć w ewidencję.

6. Władze administracyjne I. instancji wykonują zarząd nad mieniem opuszczonym wymienionym w pkt. 1) w porozumieniu z właściwymi terytorialnie samorządami gmin miejskich i wiejskich, przekazując równocześnie wszelkie dochody wynikające z zarządu tego mienia na otwarte w tym celu specjalne t. zw. „Konto Mienia Likwidacyjnego” w miejscowo właściwych Kasach Komunalnych.

7. Terytorialnie właściwą do zarządu jest ta władza administracji ogólnej I. instancji oraz zarząd miasta wydzielonego, na których terenie położony jest główny obiekt majątkowy, podlegający zarządowi mienia opuszczonego.

W wypadku sporu należy stosować właściwe przepisy prawne.

8. Powołane władze w pkt. 5) i 6) przystępują natychmiast do szczegółowego ujęcia wymienionego w pkt. 1) i 2) niniejszego zarządzenia całego majątku.

Przy przejmowaniu i zabezpieczaniu należy porozumieć się z właściwymi władzami i urzędami, które dotychczas dokonywały zabezpieczenia wyżej wymienionego majątku.

W wykazie należy podać dokładny opis oraz wartość gospodarczą, a z braku innych wskazówek wartość zwyczajną według miejsca położenia danego obiektu.

W szczególności należy podać rodzaj majątku (ruchomość, nieruchomość, przedsiębiorstwo przemysłowe, handlowe, zakład rękodzielniczy itp.).

W każdym wypadku należy podać imię i nazwisko właściciela w dniu 1. 9. 1939 r. oraz imię i nazwisko właściciela w dniu wycofania się władz okupacyjnych.

Do wykazu należy dołączyć szczegółowy inwentarz, który winien wykazywać wszystkie składniki danego majątku. W razie istniejących wierzytelności należy podać jej wysokość, tytuł prawny oraz osobę wierzyciela. Ponadto należy zapodać imię, nazwisko i dokładny adres obecnego dzierżyciela, o ile taki istnieje.

9. Władze sprawujące administrację mienia opuszczonego winny celem dokładnej ewidencji wszystkich obiektów podlegających zarządowi mienia opuszczonego założyć odpowiedni rejestr.

Ewidencja winna być prowadzona oddzielnie dla majątku:

- a) ruchomego wraz z dokładnym opisem,
 - b) nieruchomego,
 - c) przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych,
 - d) innych praw majątkowych.
10. W wypadku stwierdzenia, że przedsiębiorstwo jest nierentowne, zarządy miast wydzielonych oraz władze administracyjne I. instancji po zasięgnięciu opinii u właściwych Rad Narodowych zawnioskują zbycie lub likwidację do Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej przy Urzędzie Wojewódzkim Śląskim, która po porozumieniu się z Okr. Likwidatorem przy Izbie Skarbowej w Katowicach powoła ostateczną decyzję.

11. Wszystkie ruchomości opuszczone i ponownie należy natychmiast szczegółowo ująć wraz z dokładnym opisem przy równoczesnym zapodaniu miejsca położenia oraz imienia, nazwiska i adresu obecnego dzierżyciela.

12. Ruchomości te mogą być pozostawione przejściowo do użytku dzierżyciela o ile ten daje gwarancję należytego ich zabezpieczenia oraz używania zgodnie z ich przeznaczeniem.

W każdym wypadku dzierżyciel jest odpowiedzialny za przechowanie tych ruchomości według przepisów ustawy cywilnej.

W innych wypadkach ruchomości te należy zmagazynować i odpowiednio zabezpieczyć.

13. Sprzedaż tych ruchomości nastąpi na specjalne zarządzenie Specjalnej Komisji Likwidacyjno-Kontrolnej, po porozumieniu się z Okręgowym Likwidatorem przy Izbie Skarbowej w Katowicach.

14. Zarząd nad nieruchomościami miejskimi powierzyć należy specjalnie w tym celu powołanym administratorom rejonowym. Przy podziałach na rejony należy brać pod uwagę ilość mieszkań i lokali handlowych danego

rejonu jak również warunki gospodarcze i ekonomiczne.

15. Władze administracji ogólnej I. instancji oraz zarządy miast wydzielonych wykonują zarząd mienia opuszczonego za pośrednictwem stworzonych specjalnie w tym celu „Referatów Mienia Opuszczonego“.

Kierownik Referatu Mienia Opuszczonego jest równocześnie głównym zarządcą.

16. Rzeczowo Referat Mienia Opuszczonego obejmuje sprawy administracyjno-prawne (związane z samym zarządem), kontroli i rachuby.

17. W tych wszystkich wypadkach, które nie podlegają kompetencji władz administracji ogólnej I. instancji oraz zarządów miast wydzielonych, właściwy do rozstrzygania jest Urząd Wojewódzki Śląski, który wykonuje swe uprawnienia w danym wypadku przez Specjalną Komisję Likwidacyjno-Kontrolną zawierającą oddziały:

- a) prawny,
- b) likwidacyjny,
- c) kontrolno-rachunkowy.

18. Specjalna Komisja Likwidacyjno-Kontrolna oraz Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego stworzone przy władzach I. instancji oraz zarządach miast wydzielonych współdziałają w każdym wypadku z innymi fachowymi wydziałami Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, jeżeli z uwagi na rodzaj obiektu podlegającego zarządowi, względnie z uwagi na bezpieczeństwo, gospodarkę, ochronę pracy, dyspozycję materiałami itp. współdziałanie to jest konieczne.

19. Dyspozycja towarami, surowcami oraz gotowymi fabrykatami podlega w każdym wypadku właściwym wydziałom fachowym.

20. Zarządców mianują Referaty Zarządu Mienia Opuszczonego w granicach ich kompetencji jak w pkt. 4) niniejszego zarządzenia w porozumieniu z właściwymi wydziałami fachowymi, względnie Specjalną Komisją Likwidacyjno-Kontrolną pisemną decyzją, w której zostaną zapodane ich obowiązki i prawa. Zarządca może być w każdej chwili odwołany.

21. Zarząd mieniem opuszczonym upoważnia zarządcę do wszystkich czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa zarobkowego w ramach prawidłowej gospodarki.

Sprawy te jednak wymagają uprzedniej zgody właściwej władzy przełożonej.

22. Poddzierżawianie, ustanowienie prawa zastawu i użytkowania, czynienie zapisów na sąd polubowny, podpisywanie weksli i czeków oraz zaciąganie pożyczek wymaga wyraźnego upoważnienia na piśmie.

23. Zarząd mieniem opuszczonym może być udzielony kilku osobom oddzielnie lub łącznie. Jednakże w wypadku zarządu łącznego oświadczenia zwrócone do przedsiębior-

- stwa tudzież doręczanie pism winne być dokonywane wobec jednej z osób łącznie ustanowionych.
24. Zarządu przenieść nie można. Zarządca jednak może ustanowić pełnomocnika do poszczególnych czynności lub rodzaju czynności.
 25. Na zarządców mogą być powołane osoby prawne i fizyczne w pierwszym rzędzie: spółdzielnie, związki samorządowe, inne związki o przeważającym charakterze społecznym, w drugim rzędzie pełnoletni obywatele Państwa Polskiego o nieskazitelnej przeszłości, niekarani za przestępstwa pospolite i których majątek oraz opinia daje gwarancję sumiennego i rzetelnego wykonywania powierzonych im obowiązków.
 26. Zarządca w wykonywaniu swych obowiązków winien dotożyć staranności zwyczajnego kupca, za powstałe szkody, na skutek zaniedbania swych obowiązków, ponosi odpowiedzialność.
 27. Zarządca za wykonanie swych czynności otrzymywać będzie wynagrodzenie ustalone przez właściwy Referat Zarządu Mienia Opuszczonego, względnie Specjalną Komisję Likwidacyjno-Kontrolną.
 28. Postanowienia punktów 20)–27) niniejszego zarządzenia mają odpowiednie zastosowanie do administratorów domów, wzgl. mniejszej własności miejskiej.
 29. Koszty zarządu mienia opuszczonego pokrywa się z dochodów majątków, będących w Zarządzie mienia opuszczonego. Szczegółowe zarządzenia w tym względzie będą wydane później.
 30. Do czasu należytego uregulowania pod względem prawnym kwestii związanych z zarządem mienia opuszczonego należy przy rozstrzyganiu odnośnych spraw kierować się interesem Państwa Polskiego, oraz zwyczajami, jakie w tej mierze powstały.

p. o. Wojewoda Śląski

(—) ppłk. Ziętek

26.

ZARZĄDZENIE

Wojewody Śląskiego

z dnia 1. marca 1945 roku

w sprawie otwarcia i uruchomienia sklepów, pracowni rzemieślniczych i zakład. gastronomicznych

Celem jaknajszybszego ożywienia życia gospodarczego na oswobodzonych terenach Śląska, zarządzam co następuje:

1. Osoby, którym powierzone zostało przez Wydziały Apropowizacji i Handlu nadzór i zabezpieczenie sklepów, pracowni rzemieślniczych, jadłodajni, restauracji, kawiarni itp., przystępują natychmiast po sporządzeniu inwentarza do otwarcia i uruchomienia powierzonych im zakładów. Władze lokalne zobowiązane są okazać im wszelką pomoc i współdziałać z nimi.

2. Osoby, które do dnia 31. 8. 1939 były właścicielami zakładów i przedsiębiorstw handlowych i które zostały przez okupanta niemieckiego tej własności pozbawione, zgłoszą swe tytuły prawne do lokalnego Wydziału Apropowizacji i Handlu, celem ponownego wejścia w posiadanie rewindykowanego obiektu.
3. Obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, posiadający kwalifikacje obywatelskie i przygotowanie fachowe, mogą się ubiegać o powierzenie im dzierżawy poniemieckich, t. zn. należących podczas okupacji do Niemców z Rzeszy oraz do członków Nr 1 i 2 listy ludowej (Volkliste) zakładów handlowych, pracowni rzemieślniczych i zakładów gastronomicznych na warunkach, jakie będą ustalone dla każdego z tych zakładów przez władze lokalne w porozumieniu z organizacjami branżowymi i pracowniczymi.
4. Odpowiednie wnioski składać należy do gminnych wzgl. miejskich Wydziałów Apropowizacji i Handlu, a tam gdzie ich niema, na ręce naczelnika gminy. Dla zbadania tych wniosków powołuje się natychmiast komisje, orzekające w składzie: naczelnik gminy wzgl. burmistrz, w mieście wydzielonym prezydent miasta, kierownik miejscowego Wydziału Apropowizacji i Handlu, delegat zrzeszeń branżowych-kupieckich, rzemieślniczych, gastronomicznych itp., delegat związków pracowniczych i przedstawiciel organizacji politycznych. Komisje te stanowiąc będą o tym, czy i komu powierzona będzie dzierżawa danego sklepu oraz zwrot zakładu byłym właścicielom, którzy wykażą się tytułami prawnymi i kwalifikacjami obywatelskimi. Postanowienie tej komisji będzie równoznaczne z pozwoleniem na natychmiastowe otwarcie sklepu wzgl. zakładu, co winno nastąpić po protokularnym spisaniu inwentarza.
5. W sprawach spornych odnośnie uznania tytułów prawnych i rewindykowanych obiektów, zainteresowani mogą odwołać się do likwidatora mienia poniemieckiego, przy Izbie Skarbowej w Katowicach. Sklepy lub zakłady, które w czasie wojny lub przed wojną należały do spółdzielni, otwierane i uruchamiane będą przez organizacje spółdzielcze w porozumieniu z Wojewódzkim Wydziałem Apropowizacji i Handlu.
6. Sklepy i zakłady Centrali Konsumów Zagłębia Śląsko-Dąbrowskiego otwierane i uruchamiane będą przez tą Centralę w ramach udzielonych jej uprawnień przy współudziale dyrekcyi i rad zakładowych poszczególnych zakładów pracy.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie natychmiast i za jego wykonanie odpowiedzialnymi są naczelnicy gmin, burmistrzowie i osoby, którym powierzony został tymczasowy nadzór nad sklepami, pracowniami rzemieślniczymi i zakładami gastronomicznymi.

p. o. Wojewoda Śląski

(—) ppłk. Ziętek

27

PODZIAŁ**Województwa Śląskiego na powiaty i gminy
według stanu w dniu 1. września 1939 r.**(bez powiatu frysztackiego i zachodniej części
pow. cieszyńskiego)**I. Zestawienie ogólne.**

Powiatów	7
Miast wydzielonych	2
Miast	16
Gmin wiejskich	379

Ilość

Powiaty:	miast	gmin wiejskich
1. Bielski	2	34
2. Cieszyński	2	51
3. Katowicki	2	28
4. Lubliniecki	2	40
5. Pszczyński	3	89
6. Rybnicki	3	111
7. Tarnogórski	2	26

Miasta wydzielone:

1. Katowice
2. Chorzów

Miasta:

1. Bielsko	9. Rybnik
2. Bieruń Stary	10. Siemianowice Śl.
3. Cieszyn	11. Skoczów
4. Lubliniec	12. Strumień
5. Miasteczko Śl.	13. Tarnowskie Góry
6. Mikołów	14. Wodzisław Śl.
7. Mysłowice	15. Woźniki
8. Pszczyna	16. Żory

II. Zestawienie szczegółowe.**Powiat bielski:**

1. Bielsko miasto
2. Strumień „

Gminy wiejskie:

1. Baków	18. Łazy
2. Bielowicko	19. Mazańcowice
3. Bronów	20. Międzyrzecze Dolne
4. Bystra	21. Międzyrzecze Górne
5. Chybie	22. Mikuszowice
6. Czechowice	23. Mnich
7. Drogomyśl	24. Roztropice
8. Dziedzice	25. Rudzica
9. Frelichów	26. Stare Bielsko
10. Grodziec	27. Świętoszówka
11. Hownica	28. Wapienica
12. Jasienica	29. Wieszcza
13. Jaworze	30. Zabłocie
14. Kamienica	31. Zaborze
15. Komorowice	32. Zabrzeg
16. Landek	33. Zarzecze
17. Ligota	34. Zbytków

Powiat cieszyński:

1. Cieszyn miasto
2. Skoczów „

Gminy wiejskie:

1. Bażanowice	11. Górki Wielkie
2. Bładnice	12. Gumna
3. Brenna	13. Harbutowice
4. Brzozówka	14. Hazlach
5. Cisownica	15. Hermanice
6. Dębowiec	16. Iskrzyczyn
7. Dziegielów	17. Istebna
8. Godziszów	18. Jaworzynka
9. Goleiszów	19. Kaczyce
10. Górki Małe	20. Kiczyce

21. Kisielów
22. Koniaków
23. Kończyce Małe
24. Kończyce Wielkie
25. Kostkowice
26. Kowale
27. Kozakowice Dolne
28. Kozakowice Górne
29. Krasna
30. Leszna Górna
31. Lipowice
32. Łączka
33. Markłowice Górne
34. Międzywiec
35. Mnisztwo
36. Nierodzim

37. Ogrodzona
38. Ochaby
39. Pastwiska
40. Pierścieć
41. Pogórze
42. Pogwizdów
43. Pruchna
44. Puńców
45. Simoradz
46. Ustroń
47. Wilamowice
48. Wisła
49. Wiślica
50. Zamarski
51. Zebrzydowice

Powiat katowicki:

1. Mysłowice miasto
2. Siemianowice Śl. „

Gminy wiejskie:

1. Bańgów	15. Łagiewniki
2. Bielszowice	16. Makoszy
3. Brzezinka	17. Michałkowice
4. Brzęczkowice	18. Nowy Bytom
5. Bykowina	19. Nowa Wieś
6. Chropaczów	20. Orzegów
7. Dąbrówka Mała	21. Panewnik
8. Godula	22. Pawłów
9. Halemba	23. Piotrowice
10. Janów	24. Przelajka
11. Kłodnica	25. Ruda
12. Kochłowice	26. Szopienice
13. Kończyce	27. Świętochłowice
14. Lipiny	28. Wełnowiec

Powiat lubliniecki:

1. Lubliniec miasto
2. Woźniki „

Gminy wiejskie:

1. Babienica	21. Kośmidry
2. Boronów	22. Ligota Woźnicka
3. Brusiek	23. Lisów
4. Chwostek	24. Lisowice
5. Cieszowa	25. Lubecko
6. Dębowa Góra	26. Lubsza
7. Dralin	27. Łagiewniki Wielkie
8. Dronowice	28. Olszyna
9. Dronowiczki	29. Pawonków
10. Glinica	30. Piasek
11. Hadra	31. Psary
12. Harbutowice	32. Rusinowice
13. Jawornica	33. Sadów
14. Kalety	34. Solarnia
15. Kalina	35. Stebów
16. Kamienica	36. Strzebiń
17. Kochanowice	37. Strzebińska Kolonia
18. Kochcice	38. Wierzbie
19. Kokotek	39. Wymysław
20. Koszęcin	40. Zielona

Powiat pszczyński:

1. Pszczyna miasto
2. Bieruń Stary „
3. Mikołów „

Gminy wiejskie:

1. Bieruń Nowy	13. Czarków
2. Bijałowice	14. Czarnuchowice
3. Bojszowy	15. Cwiklice
4. Bojszowy Nowe	16. Dzieckowice
5. Borowa Wieś	17. Frydek
6. Borynia	18. Gac
7. Brzeźce	19. Gardawice
8. Bzie Dolne	20. Gilowice
9. Bzie Górne	21. Goczałkowice Zdrój
10. Bzie Zameckie	22. Golasowice
11. Chelm	23. Goławiec
12. Cielmice	24. Gostyń

25. Góra	58. Pielgrzymowice	39. Kleszczów	76. Przegędza
26. Górki	59. Pniówek	40. Kłokocin	77. Przyszowice
27. Grzawa	60. Podlesie	41. Knurów	78. Pstrążna
28. Hołdunów	61. Poręba	42. Kobyla	79. Pszów
29. Imielin	62. Radostowice	43. Kokoszyce	80. Radlin
30. Jankowice	63. Rudółtowiec	44. Kornowac	81. Raszczyce
31. Jaroszowice	64. Rudziczka	45. Krostoszewice	82. Rogów
32. Jarząbkowice	65. Smardzowice	46. Krzyżkowice	83. Rogóżna
33. Jedlina	66. Stara Kuźnia	47. Książenice	84. Rówień
34. Kobielice	67. Stara Wieś	48. Leszczyny	85. Rói
35. Kobiór	68. Studzienice	49. Ligota Tworkowska	86. Ruptawa
36. Kopciowice	69. Studzionka	50. Lubomia	87. Rydułtowy
37. Kosztowy	70. Suszec	51. Łyski	88. Rzechów
38. Krasowy	71. Szeroka	52. Leńce	89. Skrzeńsko-Gońkowice
39. Królówka	72. Ściernie	53. Łaziska	90. Skrzeczkowice
40. Kryry	73. Śmiłowice	54. Łuków	91. Skrzyszów
41. Krzyżowice	74. Świerczyniec	55. Markłowice Górne	92. Stanowice
42. Lędziny	75. Tychy	56. Marusze	93. Sumina
43. Leks	76. Urbanowice	57. Moszczenica	94. Syrynia
44. Łaziska Dolne	77. Warszawice	58. Mszana	95. Szczekowice
45. Łaziska Górne	78. Wesoła	59. Nieboczowy	96. Szczerbice
46. Łaziska Średnie	79. Wilkowyje	60. Niedobczyce	97. Szczygłowice
47. Miedźna	80. Wisła Mała	61. Niewiadom	98. Świerklany Dolne
48. Międzyrzecze	81. Wisła Wielka	62. Nowa Wieś	99. Świerklany Górne
49. Mizerów	82. Wola	63. Ochojec	100. Turza
50. Mokre	83. Woszczyce	64. Odra	101. Turzyczka
51. Murcki	84. Wyry	65. Olza	102. Uchylsko
52. Ornontowice	85. Zarzecze	66. Orzepowice	103. Wielopole
53. Orzesze	86. Zawada	67. Osiny	104. Wilchwy
54. Paniowy	87. Zawiść	68. Palowice	105. Wilcza Dolna
55. Paprocany	88. Zazdrość	69. Paniówki	106. Wilcza Górna
56. Pawłowice	89. Zgon	70. Piece	107. Zamysłów
57. Piasek		71. Pietrzkowice	108. Zawada Rybnicka
		72. Podbucze	109. Zembrzowice
		73. Pogrzebień	110. Zwonowice
		74. Połomia	111. Żytina
		75. Popielów	

Powiat rybnicki:

1. Rybnik miasto
2. Wodzisław Śl. „
3. Żory „

Gminy wiejskie:

1. Adamowice	20. Dębieńsko Wielkie
2. Baranowice	21. Dzimierz
3. Bełk	22. Folwarki
4. Belsznica	23. Gąszowice
5. Bluszczów	24. Gierałtowiec
6. Bogunice	25. Godów
7. Boguszowice	26. Gogołowa
8. Brzezina n. Odra	27. Golejów
9. Bujaków	28. Gorzyce
10. Buków	29. Gorzyczki
11. Chudów	30. Gotartowice
12. Chwałęcice	31. Jankowice Rybnickie
13. Chwałowice	32. Jastrzębie Dolne
14. Cisówka	33. Jastrzębie Górne
15. Czernica	34. Jastrzębie Zdrój
16. Czerwionka	35. Jedłownik
17. Czuchów	36. Jejkowice
18. Czyżowice	37. Kamień (n. Odra)
19. Dębieńsko Stare	38. Kamień (pod Rzędówką)

Powiat tarnogórski:

1. Tarnowskie Góry miasto
2. Miasteczko Śl. „

Gminy wiejskie:

1. Bobrowniki	14. Piekary Rudne
2. Boruszowice	15. Piekary Śląskie
3. Brynica	16. Pniowiec
4. Brzeziny Śląskie	17. Radzionków
5. Brzozowice Kamień	18. Repty Nowe
6. Dąbrowka Wielka	19. Repty Stare
7. Kozłowa Góra	20. Rybna
8. Lasowice	21. Sowice
9. Mikołeska	22. Sucha Góra
10. Nakło	23. Świerklanice
11. Opatowice	24. Tarnowice Stare
12. Orzech	25. Żyglin
13. Piaseczna	26. Żygliniec

Miasta wydzielone z powiatów: Katowice, Chorzów.